

SZÁNTÓFY (ACKERMANN) ANTAL

(Pécs, 1813. jún. 6 – Esztergom, 1880. febr. 3.)

Magyar Katolikus Lexikon

<http://lexikon.katolikus.hu/S/Sz%C3%A1nt%C3%B3fy.html>

Szántófy (1844: Ackermann) *Antal* (Pécs, Baranya vm., 1813. jún. 6.-Esztergom, 1880. febr. 3.): kanonok. - A bölcs-et Nagyszombatban végezte, 1831: a Pázmáneum növ-e lett. 1836. VI. 27: pappá szent. Budavári kp., **1846: Pest-Józsefváros plnosa**, 1849: a budai ker. esp-e. 1850: Pest-Lipótváros, 1854. IV. 20: -Belváros plnosa, pápai kamarás, a pesti. kir. gimn. érseki felügyelője. 1861. IV. 27: esztergomi knk., VI. 18: a KPI rektora. 1865. IV. 20: Esztergomban a szegyh. plnosa. 1870. V. 15: nógrádi főesp., 1874: tamáshegyi prép. - Belvárosi plnosként *Scitovszky János* érs. megbízásából előkészítette a Katolikus Legényegylet alapítását. - Cikkei: *Religio* (1854), *M. Sion* (1867). Az *Egyetemes M. Enciklopédia* munk. volt. 88

Zelliger 1893:499. - *Némethy* 1894:953. - *Kollányi* 1900:482. - *Szinnyei* XIII:388.

Az Esztergomi Bazilika altemplomában van eltemetve (G), arcképe a folyosón látható.

Egyes dokumentumokban a nevét Szántóffy-nak írják.

Új Ember 2014.10.05.

[HTTP://UJEMBER.HU/INDEX.PHP?OPTION=COM_K2&VIEW=ITEM&ID=25646:A-MINISZTERELN%C3%B6K-%C3%A9S-A-PL%C3%A9BANOS-%C3%A1NOS](http://ujember.hu/index.php?option=com_k2&view=item&id=25646:A-MINISZTERELN%C3%B6K-%C3%A9S-A-PL%C3%A9BANOS-%C3%A1NOS)

A MINISZTERELNÖK ÉS A PLÉBÁNOS

HERNÁDY ZSOLT

165 évvel ezelőtt, 1849. október 6-án, koncepciósz hadbírósz eljárás eredményeképpen, kivégezték gróf Batthyány Lajost, hazánk első miniszterelnökét. Tetemét a császári hatóságok jeltelen, közös sírba, titokban akarták elásni. Tervüket Szántófy Antal józsefvárosi plébános hiúsította meg.

Szántófy **1813-ban született Ackermann Antal néven** Pécsen. Német nevét majd három évtizeddel később magyarosította. A bölcséleti tanulmányait **Nagyszombatban**, a teológiát a bécsi **Pazmaneumban** végezte. Huszonhárom éves korában szentelték pappá, hivatását a budavári plébánián kezdte káplánként. **1846-ban lett Pesten józsefvárosi plébános**, két év múlva helyettes, majd valóságos alesperes. 1848 mozgalmas idejében megtaláljuk nevét a **közcsendi bizottság** tagjai között, **Vörösmarty Mihály és Eötvös József** báró társaságában.

Részt vett ekkoriban a pesti **Josephinum fiúárház** bizottságában és az intézet alapszabályának kidolgozásában is. A ház kápolnája harangjának költségeit alapítványi pénzből ő biztosította, majd évekkel később felszentelte a kápolnáját, támogatta adományaival, feszülettel és imakönyvekkel. Az árházai bizottság hazafias viselkedésére jellemző, hogy a forradalmi év májusától magyar nyelven kezdték vezetni a bizottság jegyzőkönyveit. 1849 szeptemberétől, a szabadságharc leverése után azonban kénytelenek voltak újra német nyelven írni.

A császári önkény a németesítésen túl jóval tragikusabb bosszút is tartogatott a nemzetnek. **1849. október 5-én kihirdették gróf Batthyány Lajos halálos ítéletét.** Aznap délután Bártfayné, gróf Károlyi György titoknokának felesége kereste fel Szántófyt, és Batthyány grófné nevében arra kérte, ahogyan a plébános visszaemlékezésében írta, „vigasztalnék s látnék el a végfutasra szükséges szentségekkel a szerencsétlen elítéltet”. A plébános a grófnéhoz sietett, „kit legkínosabb lelki küzdelmei és fájdalmai között, de egyúttal bámulatos rezignációban” talált. Megtudta, hogy senkit nem eresztenek be a cellába. Vigasztalta az asszonyt, felajánlotta, hogy beviszi egy levélkáját is. Ebben Batthyányné arra intette férjét, ne használja még azt a tört, amit ő csempészett be hozzá, hátha kegyelmet nyer. Hiába sikerült azonban bejutnia a börtönbe. „Én ugyan a grófhöz fordultam, ki kezét nyújtotta, de mivel szemközt a velem jött börtönfelügyelő foglalt helyet, az ablaknál pedig a fegyveres őrkatoná állott, vele bizalmas szót nem válthattam és egyedül csak a grófné üdvözlését nyilváníthattam, egyházi szolgálatomra pedig már szüksége nem volt, azért mert ebben engem gróf Károlyi francia abbéja már megelőzött volt.” Szántófy a levelet sem tudta átadni, s bár valóban bízott benne, hogy a gróf kegyelmet kap, másnap **kivégezték a volt miniszterelnököt.**

A szörnyű esemény után néhány órával tetemét titokban a Rókus kórház halottas házába szállították a császári

hatóságok, azzal a paranccsal, hogy **éjszaka jeltelen, közös sírba kell elföldelni**. Szántófy ebbe nem nyugodott bele. Késő este felkereste Dank Agáp ferencet, és arról tárgyaltak, hogyan lehetne megmenteni a holttestet ettől az utolsó megaláztatástól. A plébános kiesztelt egy tervet, amely veszélyes volt, mégis az egyetlen megoldásnak látszott. A kórház igazgatójától saját felelősségre **elkérte a holttestet**, hogy a Kerepesi úti temetőbe vigye. Éjjel harmadmagával kísérte a halottas szekeret a temetőbe. Az örök a vámháznál átvizsgálták a koporsót és átengedték. Szántófy a temetőben eljátszotta, olyan kicsinek találja a sírgödröt, hogy abba lehetetlenség temetkezni. Ezért visszafordult a parasztszeker Batthyány tetemével, mögötte pedig a pap, két kísérőjével egy bérkocsin. Az álmos örök visszafelé már nem ellenőrizték az üresnek vélt koporsót. A plébános a ferencesek rendházához hajtatott, ahol Dank Agáp már várta őket. **A holttestet levitték a kriptába, egy G. B. L. feliratú sírfülkébe helyezték és beszentelték**. Az elhunyt adatait később a Rókus kápolna halotti anyakönyvébe írta bele a plébános, s egy titkos temetési oklevelet állított ki a ferences atyával. Ebben írta, „**hogy az Úrban elhunyt méltóságos gróf Batthyány Lajos úrnak holt teteme a fennírt időben csendes beszentelés után a pesti Szent Ferenciek kriptájába és ugyan a fennemlített sírboltba előttem letétett légyen, hitelesen bizonyítom**”.

Tehát **Szántófy Antal plébánosnak köszönhető, hogy évtizedekkel később Batthyány grófnak méltó temetést, majd sírhelyet állíthatott a nemzeti kegyelet**. Hazafias tetteről senkinek sem beszélt, mégis kitudódott, s névtelen, fenyegető leveleket kapott ő és a ferences Dank Agáp is. De hivatalos vizsgálat nem indult, és úgy tűnik, hogy egyházi pályafutását sem befolyásolta bátor cselekedete. Sőt, Scitovszky János hercegprímás valószínűleg kedvelte a nem hivalkodó, de hazafias papot. 1850-ben a Lipótvárosba helyezték, majd budavári plébános lett, közben somlyóvásárhelyi címzetes prépost és pápai titkos kamarás címeket kapott, a Lipót-rend kiskeresztjével tüntették ki. Az ötvenes-hatvanas években pedig **rendszeresen miséztek a ferencesek templomában „Magyar Lajos” lelki üdvéért**.

1850 júliusában egy hivatásából következő, mégis különleges feladat várta. Arra kérte egy pár, hogy eskesse meg. Szántófy elfogadta a leendő ara özvegyiségének fájdalmas bizonyítékait és új házasságának indokait. Csakhogy rövidesen kérdőre vonták a plébánost a császári hatóságok: honnan tudta, hogy Petőfi valóban halott? Az ifjú asszonyt ugyanis **Szendrey Júliának hívták**, és Horvát Árpáddal való házasságához kért engedélyt Szántófytól.

1855-ben meghalt **Vörösmarty Mihály**, temetésén húszezres tömeg búcsúzott a költőtől. A szabadságharc leverése óta ez volt az első tömegmegmozdulás, több volt, mint átlagos búcsúszertartás. Az osztrák önkényuralom elleni hatalmas összefogás bontakozott ki a gyászolók soraiban. Báró **Eötvös József** írta ekkor **Gyulai Pálnak** egyik levelében a nemzetről: „A részvét, melyet Vörösmarty sírjánál mutatott és mutat árvái iránt, lelkemben több reményt támasztott ismét, mint egy idő óta éreztem.” **A költőt Szántófy temette el**.

Szervezőtehetsége nemcsak a józsefvárosi árvákkal kapcsolatban mutatkozott meg. Ő volt az, aki Scitovszky hercegprímás támogatásával létrehozta hazánkban az első **Katolikus Legényegylet**et. Az iparos és a kézműves ifjúság számára Adolph Kolping kezdeményezésére ekkoriban Európa-szerte közösségek jöttek létre. Szántófy bérbe vette a **Valero-házat a Király utcában**, és átépíttette. Toborozni kezdte a műhelyekben az iparoslegényeket, és kiadta az egylet alapszabályait. 1856-ban sikeres munkáját maga az alapító, **Kolping** is megtekintette, s negyven legénnyel, Szántófy vezetésével megalapítottnak nyilvánította az egyesületet, mely a 134. volt Európában. Scitovszky rövidesen megáldotta a legényegylet zászlaját, melynek ekkor már százötvenöt tag örülhetett.

A **Kerepesi úti temetőkápolna** építésének megszervezése is Szántófy nevéhez fűződik, aki Zofahl Lőrincsel tervezte meg az épületet, amelyet 1857-ben szentelt fel a hercegprímás.

Szántófy Antal választmányi tagja volt a **Kertészeti Társulatnak**, melyben sok neves közéleti férfiú is részt vállalt.

1861-ben az országgyűlés összehívása reménnyel és izgalommal töltötte el a hazafiakat, Szántófy ismét **Pest város bizottsági tagja** lett. Ugyanezen évtől **esztergomi kanonokként, majd plébánosként és a központi papnevelő kormányzójaként** tevékenykedett.

1865-ben alakult meg az **Esztergomi Dal- és Zenekedvelők Egyesülete** Szántófy elnöklete alatt. Az egyesület a város zenei életét gazdagította, neves polgárok, városi tisztviselők voltak a választmányának tagjai, a tiszteletbeli tagok között pedig ott volt **Liszt Ferenc** és **Erkel Ferenc** is. A dalárda, melynek vezetését 1870-es **nógrádi esperessé** való kinevezéséig látta el, azért is vált fontossá az utókor számára, mert ennek levéltári dokumentumai között maradt fenn visszaemlékezése az első felelős magyar kormány miniszterelnökének eltemetéséről.

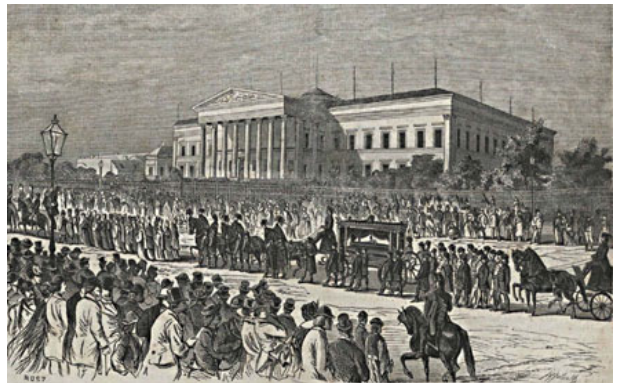
Szántófy Antalt 1874-ben **Szent Tamás-hegyi préposttá** nevezték ki. Hat évvel később hunyt el, gyásztávirata szerint szívszélhűdésben. **Sírja az esztergomi bazilika altemplomában van**, kiérdemelten magas és neves magyar egyházi méltóságok között nyugszik.

múlt-kor történelmi portál

<http://mult-kor.hu/cikk.php?id=17592&pIdx=2&print=1>

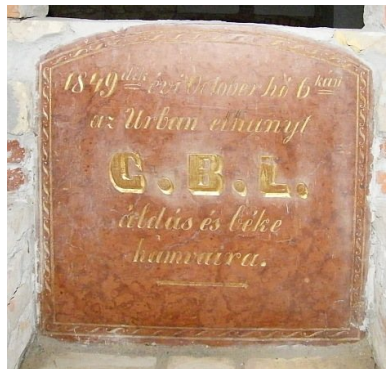
Batthyány holttestének azonosítása, 1870. március 29.

A temetési menet a Múzeum előtt, 1870. június 9.

Ikervárért, egy honlap, a faluval kapcsolatosan

http://ikervarert.hu/batthyany/gbl_pest/itt_rejtettek.htm

Az eredeti tábla, ami befelé fordítva volt befalazva

Az új tábla, ami kívül helyezkedik el a sírfalon

Belvárosi (Pesti) Ferences Templom
Egy előfal készült a 2007-es Batthyány
emlékév során, mely lehetővé teszi az eredeti
sír tábla és az új tábla láthatóságát.
Batthyány alul a középső sírban nyugodott 21 évig.